

บทที่ 4

การเชื่อมโยงความในเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ของเด็กไทย

ในงานวิจัยการเชื่อมโยงความในเรื่องเล่าของเด็กไทยอายุ 4-7 ปี ที่มีพื้นฐานสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้การเชื่อมโยงความของกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จาก 2 กลุ่มสิ่งแวดล้อม ในส่วนของผลการวิเคราะห์บทนี้ผู้วิจัยได้แสดงผลของการวิเคราะห์ แยกออกเป็น 2 กลุ่มตามชนิดของเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ เพื่อแสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการใช้การเชื่อมโยงความในเรื่องเล่าทั้งสองประเภทของเด็ก โดยในส่วนของผลการวิเคราะห์บทนี้จะรายงานใน 2 ประเด็น คือ

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยร้อยละและความแตกต่างของการเชื่อมโยงความในชนิดเรื่องเล่านิทานและในเรื่องเล่าประสบการณ์

2. ประเภทของการเชื่อมโยงความในเรื่องเล่าที่พบในเด็กไทยช่วงอายุ 4-7 ปี เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายวิเคราะห์โครงสร้างภาษาและรูปภาพของการเชื่อมโยงความทั้ง 5 ประเภท แต่เป็นการเสนอให้เห็นถึงประเภทของการเชื่อมโยงความจากกรอบแนวคิดที่ประยุกต์ใช้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงจะไม่อภิปรายและแสดงผลในรายละเอียดของโครงสร้างและรูปภาพ

ผู้วิจัยจะอภิปรายในประเด็นทั้งสองไปพร้อมกันด้วยการนำเสนอตารางพร้อมทั้งแทรกตัวอย่างประกอบ นอกจากนี้เพื่อให้การวิเคราะห์เกิดความชัดเจนจึงได้มีการนำข้อมูลมาทดสอบทางสถิติแบบ T-test ร่วมด้วย (ซึ่งค่าทางสถิติที่ได้จะเป็นค่า t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) เพื่อแสดงว่าความแตกต่างด้านชนิดเรื่องเล่าจะส่งผลให้การเชื่อมโยงความของเด็กนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

ในขั้นต้นด้านภาพรวมของการเชื่อมโยงความพบว่า ความแตกต่างของการเชื่อมโยงความทั้ง 5 ประเภทจากเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างในแต่ละประเภทการเชื่อมโยงความ มีรายละเอียดดังนี้

1. การอ้างอิง

จากกรอบแนวคิดที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 2 ว่าการอ้างอิง คือ การแสดงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการที่รูปภาพหนึ่งที่ไม่มีความหมายเป็นอิสระในตัวเองทำให้การ

ตีความต้องอาศัยความหมายของรูปภาพอื่นซึ่งอาจอยู่ในระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความก็ได้ จากการวิจัยพบว่าเด็กในช่วงวัย 4-7 ปีมีลักษณะการอ้างถึงในเรื่องเล่าโดยทำหน้าที่อ้างถึงตัวละครหรือบุคคล สิ่งของ เวลา และสถานที่ มีทั้งหมด 2 ชนิดหลัก ได้แก่ 1.การอ้างถึงบุรุษสรรพนาม 2.การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้ โดยค่าความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละเมื่อปรากฏการใช้ในเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ แสดงไว้ในตารางที่ 4.1

จากตารางที่ 4.1 เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดของเรื่องเล่าทำให้เห็นว่า การอ้างถึงที่พบในเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ของการใช้ 376 ครั้ง มากกว่าในเรื่องเล่านิทานที่พบ 341 ครั้ง เมื่อทดสอบด้วย T-test แล้วไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ไม่ว่าจะเรื่องเล่านิทานหรือเรื่องเล่าประสบการณ์จะไม่ส่งผลกระทบต่อความแตกต่างของใช้การอ้างถึง และเมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดเรื่องเล่าจะแสดงให้เห็นว่า เด็กอายุ 4-7 ปี มีค่าเฉลี่ยของการใช้การอ้างถึงมากที่สุดอันดับแรกในเรื่องเล่านิทาน คือ การใช้บุรุษสรรพนาม (ร้อยละ 27.9) ส่วนเรื่องเล่าประสบการณ์ พบว่า มีการใช้การอ้างถึงมากที่สุดอันดับแรก คือ สุนัขจิ้งจอก (ร้อยละ 50.5)

ตารางที่ 4.1

แสดงผลความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของการใช้การอ้างถึงแยกตามชนิด
เรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์

การเชื่อมโยงความ ประเภทการอ้างถึง	เรื่องเล่านิทาน		เรื่องเล่า ประสบการณ์	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1.การอ้างถึงด้วยสรรพนาม				
(1.1) การใช้บุรุษสรรพนาม	95	27.9	108	28.7
(1.2) การใช้คำนามเป็นสรรพนาม				
1.2.1 การใช้คำเรียกญาติ	63	18.5	28	7.6
1.2.2 การใช้ชื่อเฉพาะบุคคล	0	0.0	16	4.3
1.2.3 การใช้คำแสดงมิตรภาพ	0	0.0	5	1.3
1.2.4 การใช้ชื่ออาชีพ	35	10.3	4	1.1
1.2.5 การใช้ชื่อตำแหน่ง	7	2.1	3	0.8
(1.3) การใช้สุญญรูปสรรพนาม	90	26.4	190	50.5
(1.4) การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของ				
1.4.1 การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของด้วยสรรพนาม	3	0.9	1	0.3
รวม	293	86.1	355	94.6
2.การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้				
(2.1) การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้ตัวแสดงหรือบุคคล	48	14.1	10	2.7
(2.2) การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้สภาพแวดล้อม	0	0.0	6	1.6
รวม	48	14.1	10	4.3
รวมทั้งหมด	341	100	376	100

แสดงประเภทและตัวอย่างการอ้างถึงที่พบในการวิจัยครั้งนี้

1. การอ้างถึงด้วยสรรพนาม

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าการอ้างถึงบุรุษสรรพนามคือ การใช้รูปภาษาซึ่งเป็นชนิดของคำนามใช้อ้างถึงตัวบุคคลหรือตัวแสดง และสิ่งของ รวมทั้งสถานที่เวลาที่ปรากฏในเรื่องเล่าทั้งสองชนิด โดยพบว่าการอ้างถึงบุรุษสรรพนามที่เด็กช่วงอายุ 4-7 ปีใช้มีทั้งหมด 4 ลักษณะดังนี้

1.1 **การใช้บุรุษสรรพนาม** คือ คำที่ใช้อ้างถึงตัวละครหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจากเรื่องเล่า ได้แก่ การอ้างถึงบุรุษสรรพนามที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 พบว่า ในการเล่าเรื่องจากนิทานมีความถี่ 95 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 27.9 และการเล่าเรื่องจากประสบการณ์มีความถี่ 108 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 28.7 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 1 “...วันหนึ่งมีกามองเหยี่ยวกินแกะเลยอยากทำตามบ้าง พอ มันลองทำบ้างมันก็บินไปติดขนแกะ...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 10 เดือน เรื่องจากเล่านิทาน)

จากตัวอย่าง คำว่า “มัน” ทั้ง 2 ตำแหน่งแสดงลักษณะการอ้างถึงบุรุษสรรพนามที่ 3 ซึ่งหมายถึงคำว่า “กา”

1.2 **การใช้คำนามเป็นสรรพนาม** คือ การนำชนิดของคำหรือกลุ่มวลี (คำนาม+ส่วนขยาย) มาใช้ในการอ้างถึงรูปภาพในลักษณะของบุรุษสรรพนามเพื่อกล่าวถึงตัวละครหรือบุคคลในเรื่องเล่า พบว่ามีทั้งหมด 6 ชนิด ได้แก่

1.2.1 **การใช้คำเรียกญาติ** คือ คำที่ใช้เรียกญาติพี่น้องหรือผู้อื่นเพื่อแสดงความเคารพ หรือสนิทสนม พบว่าในการเล่าเรื่องจากนิทานมีความถี่ 63 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 18.5 และการเล่าเรื่องจากประสบการณ์มีความถี่ 28 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 2 “...ไปที่บ้านแล้วก็กินข้าวกับผัดแตงกวาพอกินหมดหนูก็ไปหา แม่บอก แม่ว่าจะไปเล่นข้างนอกกับเพื่อน ก็ไปเดินเล่นชิงช้ากับเพื่อนแล้วก็ไปกินขนมไปซื้อที่ร้าน...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำว่า “แม่” เป็นรูปภาพของคำเรียกญาติซึ่งเด็กใช้กล่าวอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 3 ซึ่งหมายถึงผู้ปกครองเด็กเพื่อจะเล่าถึงบุคคลดังกล่าวตามเหตุการณ์ที่ได้ทำมา

1.2.2 **การใช้ชื่อเฉพาะบุคคล** คือ คำที่ใช้แทนหรือตั้งขึ้นเพื่อใช้เรียกบุคคลหรือตนเองจำเพาะเจาะจงทั้งนี้สามารถเป็นได้ทั้งชื่อแรก ชื่อย่อหรือชื่อเล่นที่ใช้เรียกผู้อื่นที่สนิทสนมพบว่าในเรื่องเล่านิทานไม่ปรากฏลักษณะในการใช้ส่วนในเรื่องประสบการณ์พบว่ามี ความถี่ 16 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 3 “วันนี้หนูไปกินข้าวกับปลาอ้อยแล้วก็ไปวิ่งแล้วหนูก็ล้มด้วย ไอ้เต๋นมัน ผลักหนูแล้ว ไอ้เต๋นก็หัวเราะ แล้วหนูก็ไปห้องนอนแม่หนูก็ไปดูการ์ตูน...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 6 ปี 4 เดือน เรื่องจากเล่าประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำที่ขีดเส้นใต้ว่า “ไอ้เต๋น” เป็นคำที่ใช้เรียกชื่อบุคคลซึ่งเป็นชื่อเฉพาะ โดยในที่นี้เป็นการอ้างถึงเพื่อนของเด็กที่เล่า “ไอ้เต๋น” ทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3

1.2.3 การใช้คำแสดงมิตรภาพ คือ รูปภาษาที่ใช้อ้างถึงหรือแสดงให้เห็นถึงความสนิทสนม การเป็นเพื่อนพ้องกลุ่มเดียวกันมักแสดงด้วยรูปภาษาว่า “เพื่อน” ทั้งนี้พบว่าในเรื่องเล่านิทานไม่ปรากฏการใช้ ส่วนในเรื่องเล่าประสบการณ์พบว่ามีความถี่ 5 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 5 “...ก็หนูก็แล้วก็ไปหา เพื่อน หนูไปเล่นกับ เพื่อน เพื่อนก็มาวิ่งจับก็มาที่บ้านก็มาอาบน้ำ...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 9 เดือน เรื่องจากเล่าประสบการณ์)

จากตัวอย่าง รูปภาษาที่แสดงถึงมิตรภาพในที่นี้คือคำว่า “เพื่อน” ทำหน้าที่ในการอ้างถึงบุรุษสรรพนามที่ 3 ซึ่งหมายถึงเพื่อนหรือบุคคลที่ผู้พูดสนิทด้วย

1.2.4 การใช้ชื่ออาชีพ คือการใช้รูปภาษาที่เป็นชื่ออาชีพมาอ้างถึงบุคคลหรือตัวแสดงในตำแหน่งหน้าที่ของคำบุรุษสรรพนาม พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 35 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10. 3 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 4 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 1. 1 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 6 “...ก็ยกแคะไม้ไหวม้นหนักมากแล้วขนแคะก็เกี่ยวก็ดึงไม่ออกพอ คน เลี้ยงแคะ กลับมาก็เห็นก็เลยคนเลี้ยงแคะ ก็จับ...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 4 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่างคำว่า “คนเลี้ยงแคะ” เป็นลักษณะการใช้ชื่ออาชีพเพื่อการอ้างถึงตัวละครในนิทานทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3

1.2.5 การใช้ชื่อตำแหน่ง คือ การใช้รูปภาษาที่เป็นชื่อตำแหน่งหรือรูปภาษาที่แสดงถึงสถานะ เพื่อใช้ในการอ้างถึงบุรุษสรรพนาม พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 7 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.1 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 3 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.8 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 7 “...แล้วทำตามมันก็ติดกับขนแคะมันแคะไม่ออกเจ้าของเลยมาแล้วก็จับมันไปตัดปีกเจ้าของเอามาให้ดูบอกกว่านี้...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 5 เดือน เรื่องจากเล่านิทาน)

จากตัวอย่าง คำว่า “เจ้าของ” เป็นลักษณะการใช้ชื่อตำแหน่งเพื่อการอ้างถึงตัวละครในนิทานซึ่งทำหน้าที่เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3

1.3 การใช้สุญญรูปสรรพนาม คือ การที่ผู้เล่าเรื่องใช้วิธีการไม่ปรากฏรูปของสรรพนามที่อ้างถึง มักพบเป็นลักษณะของการไม่ปรากฏคำชนิดคำนาม พบว่าในเรื่องเล่านิทานมี

ความถี่ 90 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 26.4 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 190 คิดเป็นค่าเฉลี่ย ร้อยละ 50.5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 8 “...เหยี่ยวตัวนั้นมัน¹บินกินลูกแกะ (O) ⁽¹⁾ บินแล้ว (O) ⁽¹⁾ ก็กินบิน แล้ว (O) ⁽¹⁾ ก็กิน แล้วกาที่บินเขา²เห็นก็อยากทำบ้างมันก็ทำบ้าง (O) ⁽²⁾ บินไปจิกแกะแต่ (O) ⁽²⁾ ติดชนแกะออกไม่ได้...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 6 เดือน เรื่องจากเล่านิทาน)

จากตัวอย่าง “(O)” เป็นการใช้สัญลักษณ์สรรพนาม โดยไม่ปรากฏรูปภาษาในการอ้างถึงคำ 2 คำ คือ คำว่า “มัน” กับ “เขา” ซึ่งหมายถึงตัวละคร คือ เหยี่ยว กับ กา ตามลำดับ

1.4 การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของ คือ การอ้างถึงด้วยการใช้รูปภาษา “ของ” นำมาวางไว้หน้าคำสรรพนามหรือคำที่ใช้ค่านามเป็นสรรพนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่ามี 1 ชนิด คือ

1.4.1 การใช้คำแสดงความเป็นเจ้าของด้วยสรรพนาม คือ การใช้รูป ภาษาหรือคำบุพบท “ของ” นำหน้าคำบุรุษสรรพนาม พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 3 คิดเป็น ค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.9 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 1 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 0.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 9 “...ลูกถามว่าอะไรตัวอะไร พ่อก็บอกนี่คือเจ้ากาที่มันจะกินแกะ ของเรา”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 10 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง บุพบท “ของ” ในคำว่า “ของเรา” ทำหน้าที่อ้างถึงสิ่งของของตัวละคร โดยในที่นี้หมายถึง “แกะ” ด้วยการใช้นามบุรุษสรรพนามมาระบุการอ้างถึงดังกล่าว

2. การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้

เป็นการแสดงความชี้เฉพาะเจาะจงหรือบ่งบอกตำแหน่งตามระยะห่างระหว่างตัวผู้ พูดยกับสิ่งที่กล่าวถึงเป็นเกณฑ์ โดยอาจเป็นความใกล้เคียงในแง่ของระยะทาง เวลา หรือความรู้สึก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่าการอ้างถึงด้วยการบ่งชี้ 2 ลักษณะ คือ

2.1 การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้ตัวแสดงหรือบุคคล กล่าวคือ ในการอ้างถึงตัวแสดงแต่ละครั้งจะมีระยะห่างจากรูปที่อ้างถึงไม่เท่ากัน การอ้างถึงที่อยู่ห่างไปมากๆ หรือการอ้างถึงที่ไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นเด็กที่เล่าเรื่องจึงชี้ชัดและเจาะจงตัวแสดงหรือบุคคลตามที่ปรากฏในเรื่องเล่าตัวนั้นขึ้น ด้วยการเติมคำบ่งชี้ลงไปทีรูปอ้างถึง เช่น คนนี้ ตัวนี้ ตัวนั้น อันนี้ คนนั้น ไข่ที่ เป็นต้น หรืออาจไม่ปรากฏกับรูปที่อ้างถึงก็ได้เช่น นี้ เป็นต้น พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 48 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 14.1 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 10 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.7 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 10 “มีนกงมอ^๑น^๒ก^๓ตัวใหญ่^๔ อันนี้กิน^๕กะมัน^๖ก็เลยอยากกินบ้าง ก็เลยทำบ้าง
ตอนนี้คนเลี้ยง^๗กะไม่อยู่...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่างคำว่า “อันนี้” ใช้เป็นรูปภาษาในการอ้างถึง “นกตัวใหญ่” ซึ่งเป็นการ
อ้างถึงตัวแสดงในเรื่องเล่านิทาน

2.2 การอ้างถึงด้วยการบ่งชี้สภาพแวดล้อม คือ การอ้างถึงเพื่อแสดง
ระยะห่างใกล้ไกลของสถานที่ หรือสภาพแวดล้อมที่อาจเป็นฉาก เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ที่
ปรากฏในเรื่องเล่า โดยในการวิจัยเด็กมักจะอ้างถึงสภาพแวดล้อมด้วยการใช้รูปภาษา “ที่” หมาย
ไว้ตำแหน่งหน้ารูปภาษาของคำที่อ้างถึงสภาพแวดล้อม เช่น ที่นี่ ที่นี้ ที่นั่น เป็นต้น หรือ
บางครั้งอาจปรากฏเพียงคำที่ใช้อ้างถึงเดี่ยวๆ ได้ เช่น นี่ นี่ นั่น เป็นต้น พบว่าในเรื่องเล่านิทานไม่
ปรากฏการใช้ ส่วนเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 6 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 1.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 11 “...มีพี่แจ้^๑มาเขาก็เอายางมาเล่นกันแล้วก็ไปที่ สวน^๒เล่นของเล่นกัน พี่
แจ้^๓เขาไปเล่นม้าหมุน^๔ที่นั่น^๕แต่หนูกลัว^๖อ้วกก็เลยไปชิง^๗ข้า...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 4 ปี 8 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำว่า “ที่นั่น” เป็นลักษณะการอ้างถึงด้วยการบ่งชี้สภาพแวดล้อมที่อ้าง
ถึงคำว่า “สวน” ซึ่งสวนในที่นี้จากการที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลเป็นสวนต้นขนุนที่อยู่หลังสถาน
สงเคราะห์เด็ก

2. การละ

การละ คือ การเชื่อมโยงความที่หมายถึงสิ่งที่กล่าวไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวถึงโดย
ไม่มีรูปภาษาแสดงกลไกการเชื่อมโยงความปรากฏ การไม่ปรากฏรูปคือ การไม่ปรากฏรูปภาษาใน
ตำแหน่งที่ควรจะปรากฏภาษานั้นในโครงสร้างผิว โดยรูปภาษาที่ดีความได้ว่าไม่ปรากฏรูปนี้จะ
มีความสัมพันธ์กับรูปภาษาที่ได้กล่าวนำไปแล้วหรือกำลังจะกล่าวตามมา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย
พบว่าเด็กในช่วงวัย 4-7 ปีมีลักษณะการใช้การละ 3 ลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 4.2

จากตารางที่ 4.2 เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดของเรื่องเล่าทำให้
เห็นว่า การละที่พบในเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ของการใช้ 197 ครั้ง มากกว่าในเรื่องเล่า
นิทานซึ่งพบ 131 ครั้ง และเมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดเรื่องเล่าจะแสดงให้เห็น
ว่า เด็กอายุ 4-7 ปี มีค่าเฉลี่ยของการใช้การละมากที่สุดอันดับแรกทั้งในเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่า

ประสบการณ์ เป็นชนิดเดียวกัน คือ การละหน่วยนามในตำแหน่งประธาน (ร้อยละ 58.0 และ 44.7 ตามลำดับ) ด้านความแตกต่างการเชื่อมโยงความประเภทรละเอียดในเรื่องเล่าทั้งสองชนิดเมื่อนำมาทดสอบแบบ T-test พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(58) = -2.297, p = 0.025$) ที่ระดับ 0.05 ดังนั้น ชนิดของเรื่องเล่าจึงมีผลต่อความแตกต่างของความถี่การใช้การละ

ตารางที่ 4.2

แสดงผลความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของการใช้การละแยกตามชนิด
เรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์

การเชื่อมโยงความ ประเภทรละเอียด	เรื่องเล่านิทาน		เรื่องเล่า ประสบการณ์	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
2.1 การละหน่วยนาม				
(2.1.1) การละหน่วยนามในตำแหน่งประธาน	76	58.0	88	44.7
(2.1.2) การละหน่วยนามในตำแหน่งกรรม	28	21.4	45	22.8
รวม	104	79.4	133	67.5
2.2 การละหน่วยกริยา				
(2.2.1) การละหน่วยกริยาในตำแหน่งคำกริยา ช่วย	16	12.2	36	18.3
รวม	16	12.2	36	18.3
2.3 การละหน่วยอนุพากย์หรือประโยค				
(2.3.1) การละหน่วยอนุพากย์หรือประโยค ในบทสนทนาเชิงถาม-ตอบ	11	8.4	28	14.2
รวม	11	8.4	28	14.2
รวมทั้งหมด	131*	100	197*	100

แสดงประเภทและตัวอย่างการละที่พบในการวิจัยครั้งนี้

2.1 การละหน่วยนาม คือ การละที่ไม่ปรากฏรูปภาษาใดๆ ที่ใช้อ้างถึงนามหลักของหน่วยนาม แต่สามารถเข้าใจความหมายของนามหลักที่ละนั้นได้จากประโยคที่นำมาก่อน ซึ่งพบว่าเด็กในช่วง 4-7 ปี ละค่านามในหน่วยนาม 2 ตำแหน่งด้วยกัน คือ

2.1.1 การละหน่วยนามในตำแหน่งประธาน คือ การละที่ไม่ปรากฏรูปภาษาใด ๆ ที่ใช้อ้างถึงค่านามของหน่วยนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคซึ่งเกิดการละรูปของภาษาในตำแหน่งประธานเท่านั้น พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 76 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 58.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 88 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 44.7 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 12 “กาบินอยู่อยู่เห็นนกตัวนี้ กินแะ อยู่กินแะบ้าง คนเลี้ยงแะไม่อยู่ อยู่ลองทำตามบ้างพอมันบินไปหยิบแะแะก็ติดขามันอยู่แะไม่ออกคนเลี้ยงแะก็กลับ...”

(เด็กครอบครัวปกติ 4อายุ 4ปี เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง “อยู่” เป็นการละหน่วยนามในตำแหน่งประธาน ซึ่งคือคำว่า “กา”

2.1.2 การละหน่วยนามในตำแหน่งกรรม คือ การละที่ไม่ปรากฏรูปภาษาใด ๆ ที่ใช้อ้างถึงค่านามของหน่วยนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมซึ่งเกิดการละรูปของภาษาในตำแหน่งกรรมเท่านั้น พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 28 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 21.4 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 45 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 22.8 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 13 “...ไปอาบน้ำก็แะง้วนแล้วก็กินข้าวแล้วแะก็ไปกิน หนมปัง ก้อนโตแะอะกิน อยู่ อันใหญ่ก็ไปเล่นแะ...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 4 ปี 4 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “อยู่” เป็นการละหน่วยนามในตำแหน่งกรรมของประโยคที่นำมาคือคำว่า “หนมปัง” หรือ “ขนมปัง” ซึ่งเป็นค่านามทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยค

2.2 การละหน่วยกริยา คือ การละที่ไม่ปรากฏรูปภาษาใด ๆ ที่ใช้อ้างถึงกริยาของหน่วยกริยา แต่สามารถเข้าใจความหมายของกริยาที่ละนั้นได้จากประโยคที่นำมาก่อน ซึ่งพบว่ามีเด็กในช่วง 4-7 ปี ละคำกริยาในหน่วยกริยาเพียงหนึ่งตำแหน่ง คือ

2.2.1 การละหน่วยกริยาในตำแหน่งคำกริยาช่วย คือ การละที่ไม่ปรากฏรูปภาษาใด ๆ ที่ใช้อ้างถึงคำกริยาของหน่วยกริยาซึ่งทำหน้าที่เป็นกริยาช่วย พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 16 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 12.2 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 36 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 18.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 14 “...หนูก็ไปเดินที่ลานบ้านคะ หนูกับน้องจิลลี่ก็ อยู่เดินแะดอกไม้อแล้ว หนูก็ อยู่เดิน หนูแะข้าวไข่เจียวแล้วแะ อยู่เดินเล่น แะไม่ได้ไปไหนแล้ว”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 6 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “อยู่” เป็นรูปการละหน่วยกริยาในตำแหน่งกริยาช่วยของประโยคที่นำมาก่อนหน้า นั่นคือ คำว่า “ไป”

2.3 การละหน่วยอนุพากย์หรือประโยค คือ การไม่ปรากฏรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงรูปประโยคที่กล่าวถึงเหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ในเรื่องเล่า จากการวิจัยพบว่าเด็กอายุ 4-7 ปี จากการวิจัยพบว่ามีกรละหน่วยอนุพากย์หรือประโยคหนึ่งรูปแบบ คือ

2.3.1 การละหน่วยอนุพากย์หรือประโยคในบทสนทนาเชิงคำถาม

คำตอบ คือ การละที่เกิดอยู่ในบทสนทนาเป็นลักษณะของการถามเพื่อให้ผู้สนทนาอีกฝ่ายตอบคำถามจากการวิจัยตำแหน่งในการละจะอยู่ที่การตอบคำถามซึ่งเป็นการละในระดับประโยค พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 11 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.4 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 28 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 14.2 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 15 “ลูกก็ถามเจ้าของว่ากำลังตัดทางตัวอะไรหรือ เจ้าของก็บอกลูกว่า ๐ นกโงกนี่มันจะมากินแกะเรา...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 2 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง “๐” เป็นรูปการละหน่วยอนุพากย์หรือประโยคในบทสนทนาเชิงคำถาม-คำตอบ ซึ่งเป็นลักษณะการละประโยคที่ใช้ถามคำถามของตัวละครตัวหนึ่งที่ถามว่า “กำลังตัดทางตัวอะไรหรือ” ซึ่งในประโยคถัดมาที่เป็นคำตอบของตัวละครอีกตัวหนึ่งจึงมีการละรูปประโยคไม่ให้ปรากฏในประโยคว่า “๐ นกโงก” “๐” จึงเป็นการละของหน่วยอนุพากย์หรือประโยคว่า “กำลังตัดทาง”

3. การซ้ำ

การซ้ำ คือ การใช้รูปภาษาหรือส่วนประกอบของรูปภาษาที่ปรากฏไปแล้วในข้อความกล่าวซ้ำอีกครั้ง โดยอาจเป็นการกล่าวซ้ำในระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความก็ได้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการซ้ำทุกส่วนหรือการซ้ำบางส่วน เรียกการซ้ำลักษณะนี้ว่าการซ้ำรูป (recurrence) นอกจากนี้ยังมีการซ้ำอีก 2 ลักษณะ คือ การซ้ำความ (paraphrase) คือ การใช้รูปภาษาต่างกันแต่ให้ความหมายเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน ส่วนการซ้ำโครงสร้าง (parallel structure) เป็นการใช้โครงสร้างภาษาที่มีลักษณะทางไวยากรณ์แบบเดียวกัน เพียงแต่รูปภาษาที่อยู่ในโครงสร้างดังกล่าวอาจมีลักษณะเหมือนกันหรือต่างกันได้ จากการวิจัยพบว่าเด็กอายุ 4-7 ปี มีความสามารถในการใช้การเชื่อมโยงความประเภทการซ้ำที่พบในเรื่องเล่าทั้ง 3 ลักษณะด้วยกัน แสดงไว้ในตารางที่ 4.3

จากตารางที่ 4.3 เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดของเรื่องเล่าทำให้เห็นว่า การซ้ำที่พบในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ของการใช้ 390 ครั้ง มากกว่าในเรื่องเล่า

ประสบการณ์ซึ่งพบ 294 ครั้ง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t(58) = 3.941, p = 0.000$) ที่ระดับ 0.05 ดังนั้น เรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์จึงส่งผลกระทบต่อความแตกต่างของการซ้ำในเรื่องเล่า และเมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดเรื่องเล่าจะแสดงให้เห็นว่า เด็กอายุ 4-7 ปี มีค่าเฉลี่ยของการใช้การซ้ำมากที่สุดอันดับแรกทั้งในเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ เป็นชนิดเดียวกัน คือ การซ้ำรูปทั้งหมด (ร้อยละ 33.3 และ 36.6 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.3

แสดงผลความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของการใช้การซ้ำแยกตามชนิด
เรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์

การเชื่อมโยงความ ประเภทการซ้ำ	เรื่องเล่านิทาน		เรื่องเล่า ประสบการณ์	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
3.1 การซ้ำรูป				
(3.1.1) การซ้ำรูปทั้งหมด	130	33.3	104	36.6
(3.1.2) การซ้ำบางส่วน	115	29.5	87	30.6
รวม	245	62.8	191	67.2
3.2 การซ้ำโครงสร้าง	113	29.0	66	23.2
รวม	113	29.0	66	23.2
3.3 การซ้ำความหมาย	32	8.2	27	9.5
รวม	32	8.2	27	9.5
รวมทั้งหมด	390*	100	284*	100

แสดงประเภทและตัวอย่างการซ้ำที่พบในการวิจัยดังนี้

3.1 การซ้ำรูป คือ การใช้รูปคำเดิมซ้ำในข้อความหรือการใช้หน่วยภาษาเดิมทั้งหมดซ้ำอีกครั้งโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปภาษาเลย จากการวิจัยพบว่าเด็กอายุ 4-7 ปี มีลักษณะของการใช้การซ้ำรูปเป็น 2 ลักษณะคือ การซ้ำรูปทั้งหมด และการซ้ำรูปบางส่วน ดังนี้

3.1.1 การซ้ำรูปทั้งหมด คือ การใช้รูปภาษาซ้ำแบบเดิมมากล่าวซ้ำอีกครั้ง โดยการซ้ำรูปทั้งหมดจะซ้ำทั้งการออกเสียง รูปภาษาที่เขียน ชนิดหน้าที่ทางไวยากรณ์ รวมถึงความหมายที่ใช้สื่อในบริบทนั้นจะต้องตีความได้เหมือนกันทุกประการ ทั้งนี้พบว่าลักษณะของการใช้การซ้ำประเภทนี้มักเกิดในกรณีที่เด็กต้องการเน้นย้ำถึงบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์เชื่อมโยงกับสิ่งที่ตนเองได้เล่าไปก่อนหน้านี้ พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 130 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 33.3 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 104 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 36.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 16 “หนูไปข้างนอกบ้าน ซื้ลูกอมมากินแล้วก็อยู่ ข้างนอกบ้าน ไปเล่นกับเพื่อนแล้วก็กลับมาที่โรงเรียน...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 6 ปี 4 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง มีรูปภาษาที่เป็นลักษณะของการซ้ำรูปทั้งหมดอยู่ นั่นคือ การซ้ำทั้งหมดของคำว่า “ข้างนอกบ้าน” ซึ่งทั้งการออกเสียงและรูปภาษามีความเหมือนกัน การทำหน้าที่ทางไวยากรณ์ของสองคำนี้ก็ทำหน้าที่เหมือนกันคือเป็นชนิดคำนามตำแหน่งกรรม รวมถึงเมื่อตีความตามบริบทแล้วหากไปปรากฏอยู่ในตำแหน่งอื่นก็ยังคงความหมายซ้ำเช่นเดิมทั้งหมดไว้ไม่มีการเปลี่ยนแปลง จึงทำให้คำนี้เป็นคำซ้ำรูปทั้งหมด

3.1.2 การซ้ำบางส่วน คือ การใช้องค์ประกอบพื้นฐานของคำ วลี ประโยคหรือข้อความที่ใช้รูปภาษาเหมือนกันแต่เปลี่ยนให้ประเภทของคำหรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ต่างกันหรือเมื่อพิจารณาความหมายที่ใช้สื่อในบริบทนั้นจะต้องแสดงให้เห็นว่ามีความหมายในบางส่วนหรือทั้งหมดแตกต่างกันไป ทั้งนี้พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 115 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 29.5 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 87 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 30.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 17 “ก็ตอนเช้าก็หนูอาบน้ำแต่งตัว¹ เสร็จก็หนูมากินข้าวไม่พร้อมคนอื่น เพราะอาบน้ำแต่งตัว⁽¹⁾ ใ้เวลานานต้องติดกระดุมแล้วก็ไปที่แม่น้ำเอาข้าวไปโยนให้ปลากินแล้วต่อมาก็ไปที่โรงเรียน²แล้วก็เรียน ก็โรงเรียน⁽²⁾ มีภาษาอังกฤษต้องเขียนส่งครู...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 9 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำว่า “อาบน้ำแต่งตัว” เป็นคำซ้ำรูปบางส่วน เนื่องจากในคำแรกทำหน้าที่เป็นกริยาวลี แต่ในคำที่สองทำหน้าที่เป็นนามวลีของประโยค ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งสองคำนี้เป็นคำที่เด็กนำมาใช้ซ้ำกันแต่สื่อคนละหน้าที่ทางไวยากรณ์ เช่นเดียวกับคำว่า “โรงเรียน” ซึ่งเด็กใช้คำว่า “โรงเรียน” ในคำแรกวางในตำแหน่งเป็นกรรมของประโยค แต่ในคำว่า “โรงเรียน” คำที่สองเด็กนำมาใช้ซ้ำแต่วางในตำแหน่งเป็นประธานของประโยค แม้ว่าคำทั้งสองนี้จะเป็นชนิดคำนามเหมือนกันก็ตาม จึงทำให้เป็นการใช้การเชื่อมโยงความประเภทการซ้ำรูปบางส่วน

3.2 การซ้ำโครงสร้าง คือ การใช้ลักษณะของโครงสร้างในส่วนต่างๆ ของข้อความที่เหมือนกันแต่จะใช้รูปภาพในโครงสร้างนั้นแตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าการซ้ำโครงสร้างเป็นลักษณะของวลีชนิดใดก็ได้และมักซ้ำเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดก็ได้ของประโยค ทั้งนี้พบว่าในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 113 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 29.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 66 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 23.2 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 18 “ตื่นขึ้นมาแล้วหนูก็ไปล้างหน้าแล้วหนูก็ไปแปรงฟันแล้วหนูก็ไปนั่งฟังคอมร้องเพลงแล้วหนูก็ไปเล่นเกมแล้วหนูก็ไปกินข้าวกินปลาแล้วหนูก็ไปล้างมือที่ห้องน้ำแล้วหนูก็ไปวิ่งที่ข้างหลัง...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 7 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง รูปภาพ “แล้วหนูก็ไป” เป็นลักษณะของการซ้ำโครงสร้างวลีในประโยค โดยโครงสร้างของวลีดังกล่าวเป็นการประกอบกันของ คำเชื่อม “แล้ว...ก็” + คำสรรพนามที่ 1 “หนู” + คำกริยาช่วย “ไป” อยู่ในส่วนของภาคประธานทั้งสิ้นซึ่งส่วนของภาคแสดงจะแสดงการกระทำที่แตกต่างกันออกไป จึงเป็นการซ้ำโครงสร้างวลีในประโยค

3.3 การซ้ำความหมาย คือ เป็นการใช้อุปมาที่มีความหมายเดิมที่กล่าวถึงไปแล้วมาซ้ำเนื้อความเดิมด้วยรูปภาพที่ต่างไป การซ้ำความนี้ รูปภาพใหม่อาจมีความหมายเหมือนหรือคล้ายคลึงกับความหมายของรูปภาพที่กล่าวมาก่อน ทั้งนี้อาจอยู่ในรูปของคำ วลี ประโยคก็ได้ จากการวิจัยพบว่ามีลักษณะของการซ้ำความหมายในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 32 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 8.2 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 27 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 19 “หนูเป็นไข้แล้วก็นอนอยู่บ้าน แม่ให้ทำความสะอาดตัวหนูอาบน้ำแปรงฟันแล้วก็ไปนั่งโซฟาดูหนัง แล้วก็ไปเล่นกับน้องโม...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง ลักษณะการซ้ำความหมายเกิดขึ้นกับข้อความที่ว่า “ทำความสะอาดตัว” และ “อาบน้ำแปรงฟัน” ข้อความที่สองนี้เป็นการถอดความหมายหรือเป็นการซ้ำในด้านความสัมพันธ์ทางความหมายกับข้อความแรก เนื่องจากเป็นการกล่าวถึงผู้เล่ากำลังทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำความสะอาดร่างกายของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น “การอาบน้ำ” หรือ “การแปรงฟัน” ล้วนแล้วแต่เป็นการให้ความหมายเดียวกันกับ “การทำความสะอาดตัว” ทั้งสิ้น

4. การเชื่อม

การเชื่อม คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ปรากฏในหน่วยภาษาระดับคำ วลี ประโยค หรือข้อความที่ต่อเนื่องกัน โดยใช้คำเชื่อมเป็นกลไกแสดงการเชื่อมโยงความทั้งนี้โดยทั่วไปหน่วยภาษาแต่ละหน่วยภาษาที่อยู่ในเรื่องเล่าจำเป็นต้องถูกโยงสัมพันธ์กันและแสดงความสัมพันธ์กันทางความหมายเพื่อความต่อเนื่องในเรื่องราวที่จะเล่าถึง ดังนั้นการเชื่อมจึงเป็นกลไกสำคัญที่ผูกประโยคต่างๆ ให้เกิดความสัมพันธ์และความรื่นไหลในเนื้อหา จากการวิจัยพบว่าเด็กอายุ 4-7 ปี มีความสามารถในการใช้ลักษณะการเชื่อมทั้งหมด 10 ลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 4.4

จากตารางที่ 4.4 เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดของเรื่องเล่าทำให้เห็นว่า การเชื่อมที่พบในเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ของการใช้ 707 ครั้ง มากกว่าในเรื่องเล่านิทานซึ่งพบ 658 ครั้ง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ไม่ว่าจะเรื่องเล่านิทานหรือเรื่องเล่าประสบการณ์จะไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของการใช้การเชื่อม และเมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดเรื่องเล่าจะแสดงให้เห็นว่า เด็กอายุ 4-7 ปี มีค่าเฉลี่ยของการเชื่อมมากที่สุดอันดับแรกในเรื่องเล่านิทาน คือ การเชื่อมแสดงการเพิ่มหรือเสริมข้อมูล (ร้อยละ 19.0) ส่วนเรื่องเล่าประสบการณ์ พบว่า มีการใช้การเชื่อมมากที่สุดอันดับแรก คือ การเชื่อมแสดงเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน (ร้อยละ 16.7)

ตารางที่ 4.4
แสดงผลความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของการใช้การเชื่อมแยกตาม
ชนิดเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์

การเชื่อมโยงความ ประเภทการเชื่อม	เรื่องเล่านิทาน		เรื่องเล่า ประสบการณ์	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
4.1 การเชื่อมแสดงการเพิ่มหรือเสริมข้อมูล	125	19.0	82	11.6
4.2 การเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบ	67	10.2	50	7.1
4.3 การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม	69	10.5	47	6.7
4.4 การเชื่อมเพื่อแสดงตัวอย่าง	15	2.3	23	3.3
4.5 การเชื่อมเพื่อแสดงความเป็นเหตุ	64	9.7	92	13.0
4.6 การเชื่อมเพื่อแสดงความเป็นผล	66	10.0	81	11.5
4.7 การเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์	33	5.0	24	3.4
4.8 การเชื่อมแสดงลำดับเวลาและเหตุการณ์	78	11.9	118	16.7
4.9 การเชื่อมแสดงการเปลี่ยนเรื่องหรือความคิด	76	11.6	115	16.3
4.10 การเชื่อมแสดงความต่อเนื่องหรือขยาย	65	9.9	75	10.6
รวมทั้งหมด	658	100	707	100

แสดงประเภทและตัวอย่างการเชื่อมที่พบในการวิจัยดังนี้

4.1 การเชื่อมแสดงการเพิ่มหรือเสริมข้อมูล คือ การเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่องเล่าเพื่อแสดงเพิ่มเติมในรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการเสนอให้เป็นไปในทำนองเดียวกัน ไม่ขัดแย้งกัน คล้อยตามกันหรือสามารถกล่าวรวมกันได้ จากการวิจัยพบว่า การเชื่อมแสดงการเพิ่มหรือเสริมข้อมูล เช่น และ กับ แล้ว แล้วก็ และอีก เป็นต้น โดยในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 125 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 19.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 82 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 20 “ก็กำนันบินมองดูเหยี่ยว และมันบินวนๆ อยู่มันดูอยู่เห็นเหยี่ยวบินไปจับแกะได้มันเลยอยากทำบ้างพอดีคนเลี้ยงแกะเขาก็ไม่อยู่มันเลยแอบบินไปจับแกะแต่แกะหนีไปมากยกไม่ไหวแล้วเขาก็...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ 5 ปี 9 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง “และ” เป็นการเชื่อมเพื่อแสดงการเพิ่มเติมข้อมูลด้วยการเพิ่มข้อมูลอีกหนึ่งเหตุการณ์ลงไป กล่าวคือในเหตุการณ์แรกกล่าวถึง “...กามันบินมองดูเหยี่ยว” หลังจากนั้นเด็กที่เล่าเรื่องจึงเพิ่มข้อมูลอีกเหตุการณ์หนึ่งด้วยการเชื่อมคำว่า “และ” ลงไปหน้า “มันบินวนๆอยู่” ซึ่งเป็นประโยคที่ให้ข้อมูลเพิ่มสอดคล้องกับเหตุการณ์แรก

4.2 การเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบ คือ การใช้การเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์เปรียบเทียบอุปมาอุปไมยระหว่าง 2 ข้อความในประโยค เพื่อให้ผู้รับฟังเข้าใจความคิดหรือการกระทำของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือตัวละครที่เล่าได้ชัดเจนมากขึ้น จากการวิจัยพบว่า มีการเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบด้วย เหมือน เหมือนกับ เป็นต้น ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 67 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.2 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 50 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 7.1 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 21 “ก็วันนี้หนูก็ไปข้างนอกบ้านไปซื้อลูกอมมากินแล้วหนูก็ไปเล่นกับเพื่อนแล้วก็กลับมาที่โรงเรียนก็วันนี้มีคนมาเลี้ยงข้าวตอนกลางวันก็เลยกินข้าวกับพี่สวยๆ เหมือนนางฟ้าแล้วก็พี่เขามาแจกของเล่นหนูได้ดินสอ...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 4 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “เหมือน” เป็นการเชื่อมเพื่อแสดงการเปรียบเทียบกันในเรื่องอุปมาอุปไมย ของข้อความสองข้อความกัน กล่าวคือ เด็กที่เล่าเรื่องได้เปรียบเทียบถึงบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ว่ามีความงามเหมือนนางฟ้า ด้วยการนำ “เหมือน” มาเป็นตัวแสดงการเปรียบเทียบ

4.3 การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตรงข้าม คือ การใช้การเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ตรงข้ามกันระหว่างข้อความ 2 ข้อความ เพื่อให้ผู้รับฟังเห็นถึงความแตกต่างของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือการกระทำของตัวละคร เช่น แต่ แต่ก็ ส่วน เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า มีลักษณะของการเชื่อมแบบตรงข้ามในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 69 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.5 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 47 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 22 “...ข้าวกินถั่วต้มแล้วก็มึนน้ำแดงแล้วพอหนูกินหมดก็มีพี่แจ๊คมาเขาก็เอายางมาเล่นกันแล้วก็ไปที่สวนเล่นของเล่นกัน พี่แจ๊คเขาไปเล่นม้าหมุนที่นั่นแต่หนูกลัวอ้วกก็เลยไปซิงช้าแล้วก็ไปที่บ้านแล้วก็กินข้าวแล้วก็เขาก็ให้นอน”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 4 ปี 8 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “แต่” เป็นการเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตรงข้ามระหว่างข้อความ “พี่แจ๊คเขาไปเล่นม้าหมุน” โดยใช้ “แต่” เชื่อมเพื่อแสดงให้เห็นว่าเกิดความสัมพันธ์ไปในทิศทาง

แบบตรงกันข้ามกับข้อความ “หนูกลัวอ้วก” ว่าการที่ผู้เล่าเรื่องเลือกที่ไม่เล่นน้ำหมุนเพราะกลัว อาเจียน

4.4 การเชื่อมเพื่อแสดงตัวอย่าง คือ การใช้การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์เพื่อแสดงให้เห็นว่าในข้อความที่กล่าวตามมาจะเป็นการแสดงรายละเอียดหรือให้ตัวอย่างโดยใช้คำเชื่อม ได้แก่คำว่า “ก็มี” จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 15 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 2. 3 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 23 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 3. 3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 23 “ตื่นนอนมาก็มีแปรงฟันหนูก็อาบน้ำแล้วหนูก็ไปกินข้าวที่กลางโรงอาหารเพราะวันนี้มีคนมาจัดงานเลี้ยงเขาก็มาเลี้ยงข้าวต้มหนึ่งชามเขามาเลี้ยง ก็มีคนมไปโต้กับเจเล่ ก็มีมแดง ไดโนเสาร์มาให้เสร็จแล้วเขาก็มีแข่งเต้นด้วยแต่หนูไม่ได้ขึ้น...”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 5 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “ก็มี” เป็นลักษณะรูปภาษาที่จัดอยู่ในประเภทการเชื่อมเพื่อแสดงตัวอย่าง เมื่อพิจารณาจากความหมายตามบริบทแล้ว คำว่า “ก็มี” เด็กใช้เป็นคำแสดงถึงการให้ตัวอย่างของอาหารหรือสิ่งที่มีการนำมาแจกเพื่อให้รายละเอียดว่าอาหารที่นำมาแจกมีทั้ง “ไปได้” และ “เจเล่” ส่วนสิ่งของที่มีทั้งตัวการ์ตูนจำพวก “มแดง” และ “ไดโนเสาร์”

4.5 การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ คือ การเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์โดยใช้คำเชื่อมที่แสดงให้เห็นว่าเหตุการณ์หนึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดอีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น เพราะ เพราะว่ ก็เพราะว่ เป็นต้น จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 64 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.7 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 92 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 13.0 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 24 “...แล้วก็ไปกินขนมไปซื้อที่ร้านขายเงินหนูก็เอาไปปีถ้ามาแล้วอีกคนเค้าเอาชูก็ไปที่สะพานแล้วก็ดูพวกก็เล่นน้ำกัน แต่หนูไม่เล่นเพราะว่าน้ำไม่เป็นจะจมแล้วก็ไม่รู้จะจำไม่ได้แล้ว”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง ข้อความที่กล่าวว่ “เพราะว่าน้ำไม่เป็น” แสดงให้เห็นว่ข้อความดังกล่าวสื่อความหมายไปในทิศทางที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายเป็นสาเหตุที่ตัวผู้เล่าไม่ไปเล่นน้ำ โดยข้อความดังกล่าวมีคำว่ “เพราะ” ทำหน้าที่เป็นการเชื่อมแสดงความสัมพันธ์

4.6 การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์ คือ การเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์โดยใช้คำเชื่อมที่แสดงให้เห็นว่เหตุการณ์หนึ่งเป็นผลของอีกเหตุการณ์หนึ่ง เช่น ก็เลย, ก็, จึง เป็น

ต้น จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 66 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 10.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 81 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.5 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 25 “ก็กาตามแบบของเหยี่ยวเห็นกำลังบินจับแกะ ก็เลยคิดจะทำตามพอคนเลี้ยงแกะใช้มะไม่อยู่มันก็บินไปหาแกะแต่มันดันขาติดกับแกะ ก็เลยเอาไม่ออกโดนคนนี้จับเลย ..”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 4 ปี 8 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง ข้อความที่กล่าว “...ก็เลยคิดจะทำตาม” แสดงให้เห็นว่าข้อความดังกล่าวสื่อความหมายไปในทิศทางที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายเป็นผลมาจากข้อความ “ก็กาตามแบบของเหยี่ยวเห็นกำลังบินจับแกะ” เช่นเดียวกับข้อความ “...มันดันขาติดกับแกะ” เป็นข้อความที่ส่งให้เกิดการแสดงผลของข้อความใน “...ก็เลยเอาไม่ออก” โดยมีคำเชื่อม “ก็เลย” เป็นรูปภาษาในการระบุความสัมพันธ์

4.7 การเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ คือ การเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์หนึ่งในลักษณะบอกวัตถุประสงค์ของอีกเหตุการณ์หนึ่ง ด้วยคำว่า “เพื่อ” จากการวิจัยพบว่า ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 33 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 5.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 24 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.4 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 26 “มีนกกมองนกตัวใหญ่อันนี้กินแกะมันก็เลยอยากกินบ้างก็เลยทำบ้างตอนนี้นั่นคนเลี้ยงแกะไม่อยู่พอมันจะกินมันก็ติดกับแกะออกไม่ได้เลยโดนคนนี้จับมันไปตัดปีกเพื่อเอาไปให้ลูกแล้วก็มีลูกถามว่านี่ตัวอะไรเขาก็บอกว่านี่นกที่จะกินแกะ”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง “เพื่อ” เป็นลักษณะการเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ สังเกตได้จากข้อความที่กล่าวว่า “...คนนี้จับมันไปตัดปีก” เป็นข้อความที่ทำให้ทราบความหมายว่าข้อความต่อไปจะต้องกล่าวถึงจุดประสงค์ที่กระทำเหตุการณ์นี้ขึ้นมา ซึ่งข้อความดังกล่าวถูกเชื่อมด้วยคำว่า “เพื่อ” กับอีกข้อความที่ให้ความสัมพันธ์ทางความหมายไปในทิศทางบอกวัตถุประสงค์ว่าจะนำไปให้ตัวละครอีกตัวละครหนึ่งนั่นก็คือลูก ในข้อความที่ว่า “จะเอาไปให้ลูก...”

4.8 การเชื่อมแสดงลำดับเวลาและเหตุการณ์ คือ การเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์โดยจะมีคำเชื่อมแสดงลำดับในการเกิดขึ้นก่อนหลัง หรือแสดงความต่อเนื่องกันไปของเหตุการณ์ที่เล่า เช่น ก็ แล้ว ก็ เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 78 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.9 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 118 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.7 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 17 “เข้าขึ้นผมก็ล้างหน้าแปรงฟันแล้วก็นอนดูหนังพอเครื่องซักผ้าพอซักผ้าเครื่องซักผ้าหยุด...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 6 ปี 7 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “แล้วก็” เป็นลักษณะการเชื่อมแสดงลำดับเวลาที่ต่อเนื่องกันเพราะหลังจากตัวผู้เล่าได้ทำเหตุการณ์ที่หนึ่ง (ล้างหน้าแปรงฟัน) เสร็จจึงได้เริ่มทำเหตุการณ์ที่สอง (นอนดูหนัง) ที่เกิดต่อเนื่องขึ้นมาจากเหตุการณ์ที่หนึ่งโดยมีคำว่า “แล้วก็” เป็นคำบอกแสดงลำดับของเหตุการณ์ทั้งสอง

4.9 การเชื่อมแสดงการเปลี่ยนเรื่องหรือความคิด คือ การเชื่อมที่มักจะเกิดจากการที่ผู้เล่าเรื่องต้องการจะเปลี่ยนเรื่องหรือความคิดจากเรื่องเดิมไปสู่การเล่าเรื่องที่เป็นหัวข้อใหม่ การใช้คำเชื่อมเพื่อแสดงความสัมพันธ์แบบแสดงการเปลี่ยนเรื่องมักมีลักษณะคล้ายกับคำอุทาน (exclamation) เช่น แล้ว เอ้อ อ้อ เป็นต้น เพื่อเป็นตำแหน่งจุดเปลี่ยนของเรื่อง จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมแสดงการเปลี่ยนเรื่องในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 76 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 11.6 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 115 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 16.3 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 28 “...ก็หนูไปอ่านหนังสือก็ไปนั่งเฉยๆแล้วก็ป๊ากก็เข้ามาเรียกไปเล่นแล้วก็ไปกินนม อืมครู่มาสอนบวกเลขบวกไม่ได้มันยากก็ไม้อู้ก็หมดละ”

(เด็กที่เติบโตในสถานสงเคราะห์ อายุ 6 ปี 7 เดือน เรื่องเล่าประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “อืม” เป็นลักษณะการเชื่อมเพื่อแสดงการเปลี่ยนเรื่อง สังเกตได้ว่าผู้เล่าได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่ตนเองได้นั่งอ่านหนังสืออยู่แล้วมีเพื่อนมาชวนไปเล่น ทันใดนั้นผู้เล่าจึงได้ใช้คำว่า “อืม” เป็นจุดเปลี่ยนของเรื่องที่จะเล่าถึงเหตุการณ์อีกเหตุการณ์หนึ่งที่ไม่เกี่ยวข้องหรือสอดคล้องกับเหตุการณ์ก่อนหน้าที่เล่า

4.10 การเชื่อมแสดงความต่อเนื่องหรือขยายความ คือ การเชื่อมที่แสดงความสัมพันธ์มุ่งเน้นให้เกิดความต่อเนื่องหรือเชื่อมโยงเนื้อความที่พูดให้เกี่ยวเนื่องกันไปอย่างสอดคล้องกัน มักพบว่ารูปภาษาที่เด็กใช้ คือ “ซึ่ง ที่” และอาจกล่าวได้ว่าเป็นคำประพันธสรรพนาม (relative maker) ทำหน้าที่เชื่อมเพื่อขยายความข้อความให้เกิดความชัดเจนก็ได้ ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่การวางตำแหน่งจะวางคำเชื่อมดังกล่าวไว้ต้นประโยคใช้นำหน้าหัวข้อเรื่องของผู้พูดต้องการกล่าวถึงนั้นหรือต้องการอธิบายขยายความ จากการวิจัยพบว่า เรื่องเล่านิทานมีความถี่ 65 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 9.9 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 75 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 10.6 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 29 “...ชวนกันไปกินขนมปังที่ร้านตาตุ่แล้วหนูกับเกมก็ไปเดินเล่นที่โรงเรียนที่ไปจับแมงปอกันบ่อยๆ ก็ทำถุงไว้จับแมงปอแต่วิ่งไม่ทันมันมันบินเร็วมาก”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 7 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง “ที่” เป็นลักษณะการเชื่อมแสดงความต่อเนื่องหรือขยายความสังเกตได้ว่าคำว่า “ที่” ในข้อความ “...หนูกับเกมก็ไปเดินเล่นที่โรงเรียนที่ไปจับแมงปอกันบ่อยๆ...” ในที่นี่ทำหน้าที่เชื่อมเพื่อให้เห็นความต่อเนื่องของข้อความตามมา นั่นคือ “...ไปจับแมงปอกันบ่อยๆ” อีกทั้งยังเป็นการขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้นของคำว่า “โรงเรียน” ในข้อความ “...ไปเดินเล่นที่โรงเรียน” อีกด้วย

5. การเชื่อมโยงคำศัพท์

การเชื่อมโยงคำศัพท์ คือ การแสดงความสัมพันธ์โดยใช้คำศัพท์ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหรือเป็นคำศัพท์ที่จัดอยู่ในกลุ่มพวกเดียวกัน และบางครั้งเป็นการซ้ำคำศัพท์ การเชื่อมโยงคำศัพท์ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย พบว่าเด็กในช่วงวัย 4-7 ปีมีลักษณะการใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์ 3 ลักษณะ แสดงไว้ในตารางที่ 4.5

จากตารางที่ 4.5 เมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดของเรื่องเล่าทำให้เห็นว่า การเชื่อมโยงคำศัพท์ที่พบในเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ของการใช้ 56 ครั้ง มากกว่าในเรื่องเล่านิทานซึ่งพบ 53 ครั้ง เมื่อนำมาทดสอบค่า T-test พบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นไม่ว่าเรื่องเล่านิทานหรือเรื่องเล่าประสบการณ์จะไม่ส่งผลต่อความแตกต่างของการใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์ และเมื่อนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างชนิดเรื่องเล่าจะแสดงให้เห็นว่า เด็กอายุ 4-7 ปี มีค่าเฉลี่ยของการใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์มากที่สุดอันดับแรกทั้งในเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์ เป็นชนิดเดียวกัน คือ การใช้คำเฉพาะและคำทั่วไป (ร้อยละ 39.6 และ 55.4 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.5

แสดงผลความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละของการใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์แยกตาม
ชนิดเรื่องเล่านิทานและเรื่องเล่าประสบการณ์

การเชื่อมโยงความ ประเภทการเชื่อมโยงคำศัพท์	เรื่องเล่านิทาน		เรื่องเล่า ประสบการณ์	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
5.1 การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำ เฉพาะเจาะจง-ทั่วไป	21	39.6	31	55.4
5.2 การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำ แสดงองค์ประกอบย่อยทั้งหมด	18	34.0	13	23.2
5.3 การใช้คำตรงกันข้าม	14	26.4	12	21.4
รวมทั้งหมด	53	100.0	56	100.0

แสดงประเภทและตัวอย่างการเชื่อมโยงคำศัพท์ที่พบในการวิจัยครั้งนี้

5.1 การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำเฉพาะเจาะจง -ทั่วไป คือ การใช้คำที่แสดงลักษณะเฉพาะและทั่วไป ในการเชื่อมโยงคำศัพท์เป็นการเชื่อมกันทางหน่วยของความหมายจากคำศัพท์ที่มีความหมายกว้างและทั่วไปไม่ได้จำเพาะเจาะจง เช่น เมื่อกล่าวถึง “ส้ม” “มะละกอ” “กล้วย” คำเหล่านี้เป็นคำเฉพาะเนื่องจากระบุเจาะจงลงไปถึงลักษณะชื่อของวัตถุนั้นหรือคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน แต่เมื่อกล่าวว่า “ผลไม้” คำดังกล่าวนี้จัดเป็นคำทั่วไป เพราะเป็นการกล่าวถึงคำศัพท์ที่มีความหมายแบบกว้าง (บางครั้งอาจเรียกคำศัพท์ที่มีลักษณะดังกล่าวว่าเป็นคำจากกลุ่ม) ซึ่งการเชื่อมโยงคำศัพท์ลักษณะนี้จะต้องมีความหมายที่เชื่อมโยงกัน จากการวิจัยพบว่า มีลักษณะของการเชื่อมโยงคำศัพท์ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 21 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 39.6 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 31 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 55.4 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 30 “...แล้วหนูก็อ่านหนังสือ¹ ที่เยอะๆใหญ่โตมากเลยด้วยหนูอ่านหนังสือการ์ตูน⁽¹⁾ กับหนังสือพิมพ์⁽²⁾ ของแม่ได้หมดแล้วก็ไปหาแม่พาแม่ไปเที่ยว...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำศัพท์ว่า “หนังสือ” เป็นคำศัพท์ที่เป็นคำทั่วไปเนื่องจากให้ความหมายโดยทั่วไปไม่ระบุเจาะจงว่าเป็นหนังสือประเภทใด ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางความหมายเชื่อมโยงกับคำศัพท์ว่า “หนังสือการ์ตูน” และ “หนังสือพิมพ์” เป็นคำเฉพาะ เพราะระบุเจาะจงว่าคุณลักษณะของวัตถุนั้นๆ คือ หนังสือการ์ตูนกับหนังสือพิมพ์ซึ่งมีความแตกต่างกันในชนิดของหนังสือ

5.2 การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำแสดงองค์ประกอบย่อย-ทั้งหมด คือ การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยและทั้งหมด การใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์ลักษณะนี้เป็นการเชื่อมโยงกันของคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างกัน โดยคำหนึ่งเป็นส่วนหนึ่งหรือส่วนประกอบของคำอีกคำหนึ่ง เช่น คำศัพท์ว่า “นิ้ว” ซึ่งเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งของคำศัพท์ “มือ” เป็นต้น จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมโยงคำศัพท์ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 18 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 34.0 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 13 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 23.2 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 31 “...ที่ไปจับแมงปอ¹กันบ่อยๆ ก็ทำถุงไว้จับ แมงปอ¹แต่วิ่งไม่ทันมันมันบินเร็วมากเวลามันบินปีก⁽¹⁾ สันมากหาง⁽²⁾ มันก็งอด้วย...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 5 ปี 7 เดือน เรื่องเล่าจากประสบการณ์)

จากตัวอย่าง คำศัพท์ที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อย คือคำว่า “ปีก” และ “หาง” ซึ่งคำสองคำนี้มีความสัมพันธ์ทางความหมายเป็นส่วนประกอบของคำศัพท์และเชื่อมโยงกับคำองค์ประกอบทั้งหมดในคำว่า “แมงปอ”

5.3 การใช้คำตรงกันข้าม คือ การแสดงความสัมพันธ์ของคำที่มีความหมายตรงกันข้าม การใช้การเชื่อมโยงคำศัพท์ลักษณะนี้เป็นการกล่าวถึงคำศัพท์ประเภทเดียวกัน หรือทำหน้าที่เดียวกัน เช่น คำคุณศัพท์ “อ้วน” ตรงกันข้ามกับ “ผอม” “สกปรก” ตรงกันข้ามกับ “สะอาด” เป็นต้น ซึ่งลักษณะที่นำมาใช้ในข้อความนั้นนอกจากจะต้องมีความหมายที่ตรงกันข้ามแล้วยังต้องสื่อความหมายให้เกิดขึ้นภายในข้อความเดียวกันของเรื่องนั้น จากการวิจัยพบว่าลักษณะของการเชื่อมโยงคำศัพท์ในเรื่องเล่านิทานมีความถี่ 14 คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 26.4 และเรื่องเล่าประสบการณ์มีความถี่ 12 คิดเป็นค่าเฉลี่ย 21.4 ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างที่ 32 “มีนกตัวเล็ก¹มองนกตัวใหญ่²อันนี้กินแคะมันก็เลยอยากกินบ้างก็เลยทำบ้างตอนคนเลี้ยงไม่อยู่พอนกตัวเล็ก¹ มันจะกินมันก็ติดกับแคะออกไม่ได้...”

(เด็กครอบครัวปกติ อายุ 4 ปี 6 เดือน เรื่องเล่าจากนิทาน)

จากตัวอย่าง คำศัพท์ “นกตัวใหญ่” ซึ่งในที่นี้ผู้เล่าหมายถึง “เหยี่ยว” เป็นลักษณะการใช้คำตรงกันข้ามกันกับคำศัพท์ “นกตัวเล็ก” ซึ่งในที่นี้หมายถึง “กา” โดยในคำศัพท์ทั้งสองนี้มีความหมายตรงกันข้ามกันกับคำศัพท์ “นกตัวเล็ก” ซึ่งในที่นี้หมายถึง “กา” โดยในคำศัพท์ทั้งสองนี้มีความหมายตรงกันข้ามกันระหว่างความหมายของ “ใหญ่” กับ “เล็ก” ดังนั้นคำศัพท์ดังกล่าวจึงถูกจัดให้อยู่ในประเภทการใช้คำตรงกันข้าม

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

กล่าวโดยสรุป การจัดประเภทของการเชื่อมโยงความในเรื่องราวของเด็กช่วงอายุ 4-7 ปี พบว่า การแบ่งประเภทที่ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ตามที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 มีความครอบคลุมในเนื้อหาที่ใช้ในงานวิจัยนี้ กล่าวคือ 1. การอ้างถึง มีทั้งหมด 2 ประเภทหลัก คือ การอ้างถึงบุรุษสรรพนาม และการอ้างถึงด้วยการบ่งชี้ 2. การละ พบว่ามีการละทั้งหมด 3 ประเภท คือ การละหน่วยนาม การละหน่วยกริยา และการละหน่วยอนุภาคหรือประโยค 3. การซ้ำ พบว่ามีการซ้ำ 3 ลักษณะ คือ การซ้ำรูป การซ้ำโครงสร้าง และการซ้ำความหมาย 4. การเชื่อม พบว่ามีการเชื่อม 10 ลักษณะ คือ การเชื่อมเพื่อแสดงการเพิ่มหรือเสริมข้อมูล การเชื่อมแสดงการเปรียบเทียบ การเชื่อมแสดงความสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม การเชื่อมแสดงตัวอย่าง การเชื่อมแสดงความเป็นเหตุ การเชื่อมแสดงความเป็นผล การเชื่อมเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ การเชื่อมแสดงลำดับเวลาที่ต่อเนื่องกัน การเชื่อมแสดงการเปลี่ยนเรื่องหรือความคิด และการเชื่อมแสดงความต่อเนื่องหรือขยายความ 5. การเชื่อมโยงคำศัพท์ พบว่ามีการเชื่อมโยงคำศัพท์ 3 ลักษณะ คือ การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำเฉพาะเจาะจง -ทั่วไป การใช้คำที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกันแบบคำแสดงองค์ประกอบย่อย-ทั้งหมด และการใช้คำตรงกันข้าม

ในด้านความถี่ของการเชื่อมโยงความในเรื่องราวทั้งสองพบว่า ในภาพรวมไม่พบค่าความแตกต่างทางสถิติ ส่วนในแต่ละประเภทผลการทดสอบการเชื่อมโยงความประเภทการซ้ำและการละมีค่าแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเชื่อมโยงความประเภทการอ้างถึง การเชื่อม การเชื่อมโยงคำศัพท์ ไม่มีความแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การละและการซ้ำของเด็กในช่วงอายุ 4-7 ปี มีปริมาณของการใช้ที่แตกต่างกันเมื่อเกิดในชนิดเรื่องราวที่ต่างกัน ในส่วนของการละพบว่า เด็กมีความถี่ในการใช้การละในเรื่องเล่าจากประสบการณ์มากกว่าซึ่งตรงข้ามกับการซ้ำที่พบว่ามีความถี่ในการใช้มากกว่าเมื่ออยู่ในเรื่องเล่านิทาน ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นว่าอาจสืบเนื่องมาจากความแตกต่างกันในลักษณะการใช้ภาษาของแต่ละชนิดเรื่องราวหรือประเภทของผลงาน (genre) กล่าวคือ เรื่องเล่า

ประสบการณ์เป็นเรื่องเล่าที่เกิดจากการที่เด็กเล่าเรื่องราวจากความทรงจำโดยไม่มีเตรียมโครงร่างในการเล่าก่อน ดังนั้น ภาษาที่ใช้เล่าจะเป็นภาษาพูดซึ่งไม่จำเป็นที่จะต้องวางโครงสร้างของประโยคให้ตรงตามหลักไวยากรณ์หรือเรียบเรียงภาษาให้สละสลวยมากเท่ากับภาษาเขียน และด้วยความที่ภาษาพูดมักเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน บางครั้งอาจมีรูปแบบที่เป็นวัจนลีลาทางการ (formal style) หรือวัจนลีลาไม่ทางการ (informal style) ได้ ส่วนเรื่องเล่านิทานเป็นเรื่องเล่าที่มักเกิดจากการเรียบเรียงเนื้อหาไว้แล้ว มีโครงสร้างประโยคและลำดับเหตุการณ์ที่ชัดเจนแน่นอน รวมถึงการเลือกใช้ภาษาที่สละสลวยเป็นทางการมากกว่าจึงมีผลทำให้เกิดความแตกต่างกันของปริมาณการเชื่อมโยงความ ทั้งนี้ ซาปิโร (Shapiro, 1997) กล่าวในรายงานการวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างเรื่องเล่าส่วนบุคคล (personal narrative) เรื่องเล่าที่เป็นนิทาน (story) และเรื่องเล่าตามบทพูด (script) ในเด็กว่า ชนิดของเรื่องเล่าเป็นประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ด้านการเลือกใช้การเชื่อมโยงความ (cohesion) อย่างมาก เพราะเด็กในช่วงตั้งแต่ 2 - 5 ปี ยังมีความสามารถในการสร้างโครงสร้างหรือรูปประโยคให้ถูกต้องตามไวยากรณ์ได้น้อยอยู่ เมื่อเวลาที่เด็กต้องการจะเชื่อมโยงประโยคในเรื่องเล่าให้เป็นไปตามลำดับของเหตุการณ์หรือการกล่าวอ้างถึงตัวแสดงให้ตรงกับเนื้อหา (content) เด็กจะอาศัยความแตกต่างในชนิดเรื่องเล่าเป็นตัวแบ่งแยกความเหมาะสมในปริมาณที่จะใช้ตัวระบุการเชื่อมโยงความ (cohesive marker) ความแตกต่างของการเชื่อมโยงความในเด็กของเขาพบว่า เด็กจะการใช้การซ้ำในปริมาณที่ค่อนข้างมากเมื่อเด็กเล่าเรื่องนิทาน และเล่าเรื่องตามบทพูด (ร้อยละ 35.3 และ 42.1 ตามลำดับ) แต่จะการใช้การละในปริมาณที่มากเมื่อต้องเล่าเรื่องส่วนบุคคล (ร้อยละ 47.2) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ นอกจากความแตกต่างของชนิดเรื่องเล่าที่ทำให้การใช้การเชื่อมโยงความเกิดความแตกต่างกันแล้ว การที่พบการซ้ำในปริมาณมากในเรื่องเล่านิทานอาจเกิดขึ้นเพราะประเด็นด้านระยะเวลาในการจดจำเนื้อหาหรือความคงไว้ (retention) และความต้องการที่จะเน้นย้ำ (emphasis) ถึงเหตุการณ์ที่กำลังพูดให้ได้รายละเอียดที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้ ฮูอิท (Huitt, 2004) กล่าวในงานวิจัยว่าการที่พบว่าเด็กเล่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวบางอย่างแล้วใช้คำพูดหรือโครงสร้างภาษาซ้ำเดิมนั้นเกิดจากการที่เด็กจำเนื้อหาในบางตอนที่คิดว่าสำคัญและเป็นภาพที่ชัดเจนเก็บเอาไว้ในความทรงจำ (memory) ของพวกเขาเพื่อที่จะได้เรียกกลับ (recall) ส่วนของเนื้อหาหรือโครงสร้างภาษาที่พวกเขาจำส่วนนั้นเอาไว้มาใช้ในการเน้นย้ำเหตุการณ์หรือคำพูดบางประโยคให้ได้รายละเอียดมากขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาลักษณะการซ้ำในเด็กอายุ 4-6 ปี ของนอร์ริค (Norrick, 2000) พบว่า จุดประสงค์ของการซ้ำในเรื่องเล่าโดยเฉพาะที่เกิดจากการทดสอบให้เด็กเล่าเรื่องเล่ากลับอีกครั้งก็เพื่อต้องการเน้นย้ำในเนื้อหาของเหตุการณ์ เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ

สมทรง บุรุษพัฒน์ (Burusphat, 1993) ที่วิจัยการซ้ำในเรื่องเล่าของภาษาคุยที่เก็บข้อมูลจากเรื่องเล่านิทาน โดยให้ข้อสังเกตว่า หน้าที่ของการซ้ำในเรื่องเล่าเป็น การแสดงข้อมูลที่แฝงอยู่ในข้อความแต่ละข้อความซึ่งการซ้ำในครั้งหนึ่งๆ ไม่ว่าจะเกิดในตำแหน่งใดก็ตามสามารถทำให้ผู้ที่ฟังเรื่องเล่าตระหนักได้ว่าข้อมูลนั้นมีนัยสำคัญอยู่ โดยส่วนหนึ่งหน้าที่ของการซ้ำมีไว้ใช้เพื่อแสดงให้เห็นการเชื่อมโยง ของเหตุการณ์ (linkage) ที่กล่าวไปแล้วและนำเหตุการณ์นั้นกลับมาพูดซ้ำอีกก่อนที่จะเริ่มกล่าวถึงเหตุการณ์ใหม่ขึ้นมา อีกทั้งการซ้ำยังใช้เพื่อการขยายความ (amplification) เพิ่มข้อมูลหรือให้ข้อมูลเสริมถึงเนื้อหาที่ไม่ได้เอ่ยถึงในตอนแรก ถึงแม้งานวิจัยนี้จะไม่ได้ศึกษาในด้านหน้าที่ของการเชื่อมโยงความในเรื่องเล่า แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าโดยส่วนใหญ่แล้วการซ้ำที่พบในเรื่องเล่าโดยเฉพาะเรื่องเล่านิทานมีหน้าที่ในการใช้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมทรง บุรุษพัฒน์

ในส่วนของการละซึ่งพบว่าเกิดขึ้นมากกว่าในเรื่องเล่าประสบการณ์ผู้วิจัยคาดว่าเนื่องมาจาก การละเป็นการแสดงความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแทนที่รูปภาษาหนึ่งด้วยการไม่ปรากฏรูปภาษาใดๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดต้องการที่จะไม่ปรากฏหน่วยของภาษานั้นเอาไว้เพราะคาดการณ์ว่าผู้ฟังจะมีความเข้าใจในสิ่งที่พูดตรงกันหรือกล่าวว่าเป็นการละไว้ในฐานที่เข้าใจ ความหมายและเจตนาพร้อมกัน ทั้งนี้ วิชา ฌานวงษ์สะ (Chanawangsa, 1986) กล่าวอีกว่า การละมักถูกนำมาอ้างถึงปรากฏการณ์ที่โครงสร้างของประโยคไม่สมบูรณ์ ขาดองค์ประกอบไม่ส่วนของภาคประธานก็เป็นส่วนของภาคกริยาส่วนใดส่วนหนึ่งพบมากในภาษาพูดซึ่งสอดคล้องกับข้อสังเกตของผู้วิจัยที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่าเรื่องเล่าประสบการณ์เป็นการเล่าเรื่องในลักษณะภาษาพูด นอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่า การละในปริมาณมากในเรื่องเล่าประสบการณ์เกิดจากการที่เด็กลอกเลียนแบบวิธีการพูดจากภาษาผู้ใหญ่ โอเกรดี (O'Grady, 2005) และเอลิสัน (Alison, 1981) กล่าวในทำนองเดียวกันว่า เด็กอายุระหว่าง 4-7 ปี หรืออายุมากขึ้นไป จะเรียนรู้และสังเกตตัวอย่างวิธีการใช้ภาษาพูดจากการพูดคุยของผู้ปกครองซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าการใช้ภาษาไทยของผู้ใหญ่โดยเฉพาะภาษาพูดจะมีสัดส่วนของการละโครงสร้างของประโยคที่พูดเป็นจำนวนมาก อาทิ การละในส่วนของภาคประธาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าการละหน่วยนามในตำแหน่งประธานมีความถี่มากที่สุด (ความถี่ 88 ครั้ง) ดังนั้นอาจมีผลทำให้บางครั้งเด็กเกิดการเรียนรู้และลอกเลียนพฤติกรรมภาษาแบบผู้ใหญ่จากบทสนทนาที่เป็นภาษาพูดได้ จึงเป็นเรื่องปกติที่การละรูปคำหรือส่วนของโครงสร้างบางส่วนในประโยคจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งในภาษาพูดหรือการเล่าเรื่องประสบการณ์